

تحلیل اثربخشی فعالیت‌های ترویجی کلینیک‌های گیاه‌پزشکی در پذیرش IPM از دید باغداران استان خراسان جنوبی در سال زراعی ۹۱-۹۲

مهرداد فرهمند^۱، دکتر کورش رosta^۲، دکتر جواد محمدقلی نیا^{۳*}

^۱دانشجوی کارشناسی ارشد ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه آزاد اسلامی واحد بیرجند، استاد بارگروه ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه آزاد اسلامی واحد بیرجند، ^۲مدرس گروه ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه آزاد اسلامی واحد بیرجند

farahmandsport66a@gmail.com

میزان اثربخشی فعالیتهای ترویجی کلینیک‌های گیاه‌پزشکی، مستلزم آگاهی از تاثیر عوامل درون و برون سازمانی حاکم بر آنها، بویژه از دید بهره برداران مراجعه کننده به این مراکز می‌باشد. هدف پژوهش تحلیل اثربخشی فعالیتهای ترویجی کلینیک‌های گیاه‌پزشکی استان خراسان جنوبی در گسترش مدیریت تلفیقی آفات از دید تولیدکنندگان محصولات باگی، انجام شده و از نظر روش، جزء تحقیقات توصیفی و همبستگی است که بصورت پیمایشی انجام شده است. ابزار تحقیق پرسشنامه ای مشتمل بر ۱۷۲ گویه جهت بررسی عوامل موثر بر اثربخشی فعالیتهای ترویجی کلینیکها نظری: ویژگیهای بهره برداران، میزان ارتباط با کلینیکها، نگرش بهره برداران نسبت به تاثیر سازوکارهای ترویجی، عملکردی، ساختاری، عملیاتی و حمایتی حاکم بر کلینیکها بود. جامعه آماری شامل تولیدکنندگان محصولات باگی است که در سال زراعی ۹۱-۹۲ حداقل یکبار به مراکز مذکور مراجعه نموده اند. حجم نمونه ازروش نمونه گیری طبقه ای تصادفی با استفاده از فرمول کوکران برابر با ($n=160$) بدست آمد. ارزیابی کیفی نگرش پاسخگویان نشان داد که ۵۳ درصد آنها میزان اثربخشی فعالیتهای کلینیکهایاردر حد متوسط وضعیف ارزیابی نمودند. براساس یافته های حاصل از آزمون مقایسه میانگین متغیرهای مستقل، شامل: تأهل، انتخاب بعنوان، محل سکونت پاسخگویان، سطح تحصیلات، منبع آبی مورد استفاده، محصول باگی، آفت مورد مبارزه، روش مبارزه تلفیقی و مبارزه غیرشیمیایی مورد استفاده، خدمات دریافتی از کلینیک، سیستم آبیاری و روش تامین سم مصرفی، با میزان اثربخشی فعالیتهای ترویجی کلینیکها تفاوت معنی داری وجود داشت. نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون به روش گام به گام نیز نشان داد که متغیرهای مستقل؛ نگرش بهره برداران و بکارگیری آموزش‌های پایه IPM از کلینیکها بیشترین تاثیرمثبت و معنی دار را روی میزان اثربخشی فعالیتهای ترویجی کلینیک‌های گیاه‌پزشکی داشته است.

واژه‌های کلیدی: اثربخشی، فعالیتهای ترویجی خصوصی، کلینیک گیاه‌پزشکی، مدیریت تلفیقی آفات، نگرش